

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
13. NOV.
1991

Letnik XLV.
Štev. 48 (2630)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
30 tolarjev
P. b. b.

Z današnjo številko Slovenski vestnik začena ekskluzivno objavo zanimivega potopisa koroške ekspedicije med Indijanci v Venezueli. Avtorica je članica ekspedicije Manja Tondolo (slika), ki je s petčlansko ekipo spomladi preživela več kot mesec dni med praprebivalci te južnoameriške države. Preberite prvi del na 7. strani.

Kandidatka SJK Kati Kert

SJK – bo mlada kmetica osvojila tretji mandat?

Boj za glasove na volitvah v Koroško kmetijsko zbornico 1. decembra letos je prešel v intenzivno fazo. 46.000 volilk in volilcev bo za prihodnjih šest let odločalo o razdelitvi 36 mandatov in s tem o novem sestavu zbornice.

Med volilnimi grupacijami je tudi Skupnost južnokoroških kmetov, ki je na zadnjih

volitvah zbrala preko 2000 glasov, tako da ji je uspelo osvojiti dva mandata. Letošnji cilj SJK je tretji mandat, ključ za tak uspeh pa naj bi bila kandidatka, dinamična 30-letna kmetica Kati Kert iz Gonovec pri Šmihelu.

Glavni kandidat SJK je 45-letni zbornični svetnik in kmet iz Zahomca Janko Zwitter, drugi pa 33-letni

kmet dipl. inž. Štefan Domej iz Rinkol. Širina in odprtost liste SJK, ki je pretekli teden na tiskovni konferenci predstavila svoj program in kandidatno listo, pa dokazuje tudi kandidat na četrtem mestu, gorski kmet Anton Höberl z Djekš. SJK se pojmuje kot neodvisna in samostojna lista.

Več na 2. strani.

Peter Kaiser: „Celodnevni slovenski spored!“

Socialdemokratski poslanec v koroškem deželnem zboru mag. Peter Kaiser v tiskovni izjavi zahteva celodnevni slovenski radijski spored! Mladi politik v svoji utemeljitvi poudarja, da mora tudi Koroška slediti evropskim trendom in podpreti dvoinvežežičnost. Konkretno na medijskem področju z uvedbo celodnevne slovenskega radijskega sporeda. Kaiser s tem v zvezi tudi ugotavlja, da je na Koroškem vse več ljudi, ki se učijo drugi deželni jezik in za katere bi bila taka ponudba brez dvoma zanimiva.

Dolgoletno zahtevo osrednjih slovenskih političnih in kulturnih organizacij po celodnevem slovenskem radijskemu sporedu na Koroškem je med drugim podprl tudi narodnostni svet za Slovence pri Uradu zveznega kancelarja na Dunaju. Prav tako je slovenski oddelek koroškega radia že večkrat zahteval podaljšanje oddajnega časa za slovenske oddaje tako na radiu kot tudi na televiziji, kar pa v ORF-centru na Dunaju doslej ni našlo razumevanja.

Zakon o kulturi izziv za organizaciji in društva!

Koroška ima – čeprav kot ena zadnjih zveznih dežel – končno svoj zakon o kulturi. Sprejeli so ga pretekli teden v koroškem deželnem zboru, veljal pa bo od 1. januarja 1992 dalje.

Za slovensko narodnostno skupnost na Koroškem pa je razveseljivo, da je – prvič v zgodovini koroške zakonodaje – v njem zabeležen tudi delež slovenske kulture pri sooblikovanju kulturne podobe dežele. Tozadevni pasus v načelnih členih

zakona je bil sprejet soglasno, torej tudi z glasovi svobodnjakov.

Samo z večino SPÖ in ÖVP pa so bili sprejeti člani, ki določajo področje in pristojnost novoustanovljenega kulturnega organa oz. sosveta, ki bo po zakonu merodajno (po)svetovalno telo v pomoč političnemu kulturnemu referentu pri vseh odločitvah v zvezi s podpiranjem in pospeševanjem kulture in umetnosti na Koroškem. Sooblikoval pa bo tudi kulturno in umet-

nostno izmenjavo z drugimi deželami v srednjeevropskem prostoru.

V ta organ bosta vključeni tudi obe osrednji kulturni organizaciji koroških Slovencev, SPZ in KKZ, štel pa bo med 18 in 30 članov. Njegov sestav je zamišljen tako, da bi dve tretjini članov imenovala kulturne organizacije v deželi, le tretjino pa deželnozbornske stranke. Vpliv strank se bo torej zmanjšal, kaj je bilo za svobodnjaško stranko, ki sicer ob vsaki priložnosti

nastopa proti prevelikemu vplivu politike na kulturo, gospodarstvo itd, dovoljšen vzrok, da je glasovala proti.

Novi zakon, kulturni svet ter druga določila zakona so brez dvoma velik izziv za obe osrednji kulturni organizaciji koroških Slovencev. Tudi od njiju bo odvisno, ali bo nov instrument za podpiranje, pospeševanje, oblikovanje in predstavitev kulture in umetnosti v deželi izpolnil pričakovanja, ki jih

(Dalje na 2. strani)

Deželni zbor ni držal obljube!

30. oktobra lani so predstavniki vseh koroških deželnozbornskih strank v razgovoru z zastopniki osrednjih organizacij koroških Slovencev obljubili, da bodo dvojezičnost oz. slovensko narodnostno skupnost upoštevali pri letošnji novelaciji deželnega zakona o otroških vrtcih. Zahtevo osrednjih slovenskih organizacij je decembra lani podprl tudi narodnostni svet s sklepom, da se v javnih otroških vrtcih pri petih prijavih ustanovi dvojezična skupina.

Novelacijo zakona je deželni zbor sicer sklenil, v nasprotju z zakonom o kulturi pa ni niti z besedo upošteval prizadevanj slovenske narodnostne skupnosti in tudi ne soglasnega sklepa sosveta...

V nedeljo je bil v Šmihelu pri Pliberku pravi lutkarski praznik. Nastopili so najmlajši, mladi za mlade, za svoje starše, dedke in babice, za vse prijatelje lutk, kot je na začetku dejal predsednik KPD Šmihel Karel Gril. Teh pa je v Šmihelu in okolici veliko, tudi med nemško govorečimi, saj je bila farna dvorana skoraj premajhna. Predstavo so mentorsko vodili mladi Kristina Jernej in Olga Kušej ter večno mladi Saša Kump. Skupina desetih ljudskošolcev je predstavo Pekarna Mišmaš izvedla izvrstno. Več preberite na 4. strani.

Knežji kamen – „causa finita“!

Mučna zadeva okrog upodobitve knežjega kamna na začasnem slovenskem denarju ter uporaba vojvodskega stola v nekem prispevku TV Slovenija je (zaenkrat) zaključena! Zadnje poglavje v tej „nečastni gonji“ koroških politikov se je pisalo v koroškem deželnem zboru, kjer so pretekli teden sprejeli posebno protestno resolucijo, naslovljeno na vlado in skupščino republike Slovenije ter na avstrijsko zvezno vlado.

V njej je rečeno, da name-rava Koroška tudi v prihodnosti gojiti dobrososedske odnose in plodno sodelovanje s Slovenijo ter da se prizadeva za nadaljnjo krepitev gospodarskih, kulturnih in narodno-povezovalnih odnosov, da

pa hkrati pričakuje enak angažma tudi od sosednje dežele Slovenije, pri čemer je v resoluciji posebno omenjeno priznanje skupne meje. Poudarjeno je tudi, da Koroška odklanja vsakršno uporabo „pomembnih simbolov, ki so neločljivo povezani s koroško deželno zgodovino“, saj njihovo upodabljanje pomeni „motenje dobrososedskih odnosov“.

Resolucijo so soglasno sprejele vse tri v koroškem deželnem zboru zastopane stranke, deželni glavar dr. Christof Zernatto in tudi koroški socialdemokrati pa so v svojih izjavah namignili, da želijo s sprejemom te resolucije razpravo o tej temi tudi uradno zaključiti. Deželni

(Dalje na 2. strani)

Reinprecht pomanjkljivo informiral Zernatta?

V zvezi s škandaloznim ravnanjem predsednika deželnega šolskega sveta prof. Reinprechtha, ki je ob priliki šolskega obiska državne poslanke ZAL mag. Terezije Stoisić 8. oktobra letos v Šentjakobu univ. profesorju dr. Petru Gstettnerju in univ. asistentu dr. Mirku Wakounigu prepovedal vstop v razred, je koroški deželni glavar dr. Christof Zernatto pretekli teden v koroškem deželnem zboru na poslansko vprašanje mag. Petra Kaiserja izjavil, da osebno ni zaukazal prepovedi vstopa omenjenih profesorjev s celovške univerze.

Dejal je tudi, da mu je šolska oblast posredovala le pismo Stoisićeve z dne 17. septembra, v katerem pa Gstettner in Wakounig kot strokovna spremljevalca nista bila imenovana. Na Kaiserjevo opozorilo, da obstaja še drugo pismo z dne 25. septembra, v katerem pa sta oba pedagoga navedena, pa je odgovoril, da mu pismo ni znano ter „tudi ni priloženo dokumentaciji, ki jo je sprejel od deželnega šolskega sveta“.

Na dodatno vprašanje, ali bi Zernatto osebno prepovedal vstop osebam, ki so v javnosti kritično ocenile novo šolsko ureditev na Koroškem, pa je odgovoril z neumestno polemiko. Citiral je pismo bivšega predsednika deželnega zbora Tilliana v nekem koroškem dnevniku, ki je predlagal suspenzijo obeh znanstvenikov ter poslanca Kaiserja...

SJK predstavila program in listo kandidatov

Za kraj predstavitev glavnih kandidatov ter volilnega programa si je SJK tokrat izbrala kmetijo glavnega kandidata Janka Zwitterja, pd. Abujča v Zahomcu. SJK je s tem hotela javnost kar v konkretnem okolju opozoriti na pomembnost kmečkega sloja za celotno družbo pri ohranitvi in varstvu okolja oz. narave, na zahtevne in težke pogoje, v katerih morajo danes živeti in preživeti predvsem majhne in srednje kmetije.

Janko Zwitter pa je ob tej priložnosti predstavil tudi program za vso Ziljsko dolino, saj je edini kandidat za volitve v kmetijsko zbornico iz te doline. Na listah drugih strank namreč ni kandidata, ki bi imel dejanske možnosti za izvolitev.

Piše Ivan Lukan

V kratki bilanci o delu v pretekli mandatni dobi sta zbornična svetnika Janko Zwitter in dipl. inž. Štefan Domej predvsem poudarila, da jima je uspela ustanovitev strojnega krožka kot organizacije samopomoči južnokoroških kmetov, uvedba premije za vzrejo kobil, boljše svetovanje in podpiranje južnokoroških kmetov pri inovacijskih projektih, izboljšanje razumevanja za slovensko manjšino v sami zbornici ter ustanovitev izobraževalne in svetovalne organizacije (KIS).

Program za prihodnje mandatno dobo je obsežen in vsebuje vsa pomembna vprašanja, od raznih oblik podpiranja kmetijstva do specifičnih generacijskih problemov, položaja kmetie, gorskih kmetov, polkmetov do regio-

nalnih, nadregionalnih in celo evropskih vprašanj.

Glavni kandidati SJK so se na tiskovni konferenci izrekli predvsem za debirokratizacijo pomoči in podpore kmetijstvu in gozdarstvu ter poudarili človeško komponento pri reševanju vseh vprašanj v zvezi s spremembami na kmetiji. Nadalje so nakazali potrebo po boljši izobrazbi mladih kmetie in kmetov, zahtevali popolno porodniško podporo za kmetice, višje cene za izdelke gorskih kmetov, ugodna posojila za investicije v razvoj kmečkega turizma, enakovrednost namesto dvojne obremenitve za polkmete, vključevanje kmetov v odločanje, od sprejemanja krajevnih in pokrajinskih razvojnih načrtov do socialnih in ekoloških ter drugih gospodarskih vprašanj.

SJK se nadalje zavzema za večjo demokratičnost znotraj Koroške kmetijske zbornice, zato je njen nadaljnji cilj, da prepreči ponovno absolutno večino Kmečke zveze ljudske stranke (ÖVP-Bauernbund), ki ima 20 od 36 sedežev v zbornici. Sprememba večinskih razmer v kmetijski zbornici bi brez dvoma pospešila proces demokratizacije znotraj sedanjih dokaj centralističnih struktur, je dejal Štefan Domej in hkrati napovedal, da bo SJK zahtevala tudi spremembe poslovnika, tako da bodo manjše frakcije imele več možnosti in vpliva pri odločanju.

Glede načrtovanega pristopa Avstrije k Evropski skupnosti pa ima SJK negativno stališče. Negativne posledice bi bile večje od pridobitev, menijo glavni kandidati SJK.

1. Janko Zwitter (45), kmet, Zahomc.

2. dipl. inž. Štefan Domej (33), kmet, Rinkole pri Pliberku.

3. Kati Kert (30), kmetica, Gonovece pri Pliberku.
4. Anton Höberl (59), kmet, Vovbre pri Djekšah.
5. Valentin Kargl (38), kmet, Bače.
6. Marjan Olip (37), kmet, Sele-Cerkev.
7. Josef Haschej (30), kmet, Kokje pri Dobrli vasi.
8. Christine Janežič (27), kmetica, Leše pri Področici.

Več primerov smrtnih kazni v Jugoslaviji!

Predsednik Sveta za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin v Sloveniji prof. dr. Ljubo Bavcon je v pismu generalnemu sekretarju Amnesty International opozoril na vse več primerov smrtnih kazni na območju nekdanje Jugoslavije ter pozval organizacijo, da zaščiti državljane Slovenije, ki se nahajajo v zaporih v Jugoslaviji.

Amnesty International je že z dvema pozivoma opozoril predsedstvo Jugoslavije, naj spremeni predpise, s katerimi se predvideva smrtna kazen tudi v primerih uveljavljanja ugovora vesti. Amnesty International tudi prosi za dodatne informacije o Slovincih, ki so zaprti zaradi odklonitve sodelovanja v agresiji na Republiko Slovenijo.

Po Sloveniji

Politični barometer XI/91: na vrhu Drnovšek, 2. Kučan

LJUBLJANA. Dr. Janez Drnovšek, nekdanji predsednik in bivši slovenski član ne več obstoječega predsedstva Jugoslavije, je spet na prvem mestu slovenskega političnega barometra za november 1991, ki ga vsak mesec izvede Delova agencija STIK. Drnovšek je spet prehitel predsednika predsedstva Slovenije Milana Kučana, ki je bil doslej na prvem mestu le novembra lani in oktobra letos. Za dr. Janeza Drnovška je pozitivno glasovalo 94,4 (93,9) odstotka anketiranih, Milan Kučan pa mu sledi s 93,6 (94,7) odstotka.

Tretje mesto je zadržal minister za informiranje Jelko Kacin z 91,2 odstotka (90,8) in tako tudi v mesecu novembru prehitel obrant-

bnega ministra Janeza Janšo (84,2/81,8) ter notranjega ministra Igorja Bavčarja (80,5/74,9) čeprav sta prav slednja ob odhodu zadnjega vojaka JA iz Slovenije imela več nastopov v javnosti.

Spet na prvem mestu: dr. Janez Drnovšek

Zunanji minister in šef SDZ dr. Dimitrij Rupel je obdržal šesto mesto (69,5/70,0), akademik Ciril Zlobec pa sedmo (58,2/59,4). Oba sta se tudi novembra uvrstila pred šefom vlade Lojzeto Peterletom, ki je v primerjavi z mesecem oktobrom izgubil kar 12,6 odstotka (43,0/55,6) glasov.

Nadaljnji vrstni red na slovenskem političnem barometru za mesec november 1991: 9. član predsedstva Dušan Plut, 10. bivši podpredsednik vlade Jože Mencinger.

Srečanje gledališč Alpe-Jadran

Pretekli petek so v Novi Gorici svečano odprli 6. srečanje gledališč dežel Alpe-Jadran. Slavnostni govornik je bil slovenski minister za kulturo Dr. Andrej Capuder, v okviru festivala pa bodo poleg slovenskih gledališč sodelovali tudi Italijani, Čehi, Madžari in Hrvati.

VESTI

„Močne ženske za močno skupno Evropo“

V Celovcu je prišlo do prvih uradnih razgovorov med politikaricami s Koroške in Slovenije. Na povabilo predsednice koroškega deželnega zbora Susanne Kövari je v Celovec pripotovala močna delegacija iz Slovenije na čelu z ministrico za zdravstvo dr. Katjo Bohovo. Glavna tema so bile možnosti politikaric v prispevku za boljše bilateralno sodelovanje ter vprašanja evropske integracije. Konkreten rezultat razgovorov pod geslom „Močne ženske za močno skupno Evropo“ je načrt ustanovitve mednarodne komisije za problematiko tujcev, beguncev in brezposelnih.

SFRJ zaprla kulturno-informacijski center...

Jugoslovanska zvezna vlada je s 1. novembrom zaprla svoj kulturno-informacijski center na Dunaju.

Na Dunaju zaskrbljiv premik v desno

Deželnozbornske volitve na Dunaju so potrdile zaskrbljiv premik v desno, s katerim se Avstrija srečuje, odkar se je na političnem odru pojavil dr. Jörg Haider. Desničarska FPÖ je na nedeljskih volitvah potrojila število glasov in tudi mandatov ter celo prehitela ljudsko stranko, ki je doživela katastrofalen poraz.

Drugi poraženec je socialdemokratska stranka na čelu z županom dr. Zilkom, ki pa je kljub izgubi absolutne večine glasov obdržala absolutno število sedežev v dunajskem rotovžu.

Edini razveseljiv rezultat teh volitev je senzacionalen uspeh Zelene alternative z glavnim kandidatom, državnim poslancem Petrom Pilzom. ZAL je osvojila kar 9,1 odstotka glasov in sedem mandatov, tako da bo celo zastopana v mestnem svetu.

Ponoven premik v desno je močno negativno odjeknil tudi v ostali srednji Evropi. Dunaj in Avstrija sta po zaslugi Haiderja in njegove kampanje proti tujcem spet zbudila kritično pozornost medijev.

Rezultati dunajskih volitev: SPÖ 47,7 odstotka/52 mandatov, ÖVP 18,1 odstotka/18 mandatov, FPÖ 22,6 odstotka/23 mandatov, ZAL 9,1 odstotka/7 mandator.

Evropa regij, kultur in jezikov

(2. del)

To pomeni, da lahko nihaš med ožjo domovino in večjo, širšo kulturo, ki jo označuje prepletanost nacij, narodov, ras, jezikov in kultur. Regija s svojimi naravnimi in zgodovinskimi prvini je centripetalna sila in sicer v ekonomskem, ekološkem in kulturnem smislu: mnogolikost ljudi raznih kultur, ki živijo v neki regiji, pa je centrifugalna sila. Obe sili, enovitost in mnogolikost, velja uravnovešati.

Kdor si dandanes hoče pridobiti identiteto ne da bi se sam omejeval, mora biti doma v obeh, v neki regiji in v nadregionalni tvorbi. Le kdor si zna pridobiti to dvojno identiteto, si je sploh pridobil identiteto. Identiteta, ki se omejuje na ožjo domovino, danes lahko obstaja le v muzeju ali pod steklom. Identiteta, ki zgolj niha med kulturami, pa pravzaprav sploh ni identiteta, sama od sebe se izgubi. Identiteta torej vedno vsebuje oboje, tako navezanost kakor tudi sposobnost nihanja med kulturami."

dr. Marjan Sturm

Proces evropske integracije vsebuje tudi mnoge nevarnosti, ki so lahko usodne za manjšine in regije. Gre za proces centralizacije in s tem v zvezi za proces popolnega kulturnega, jezikovnega poenotenja. Če namreč kulturo definiramo kot množico življenjskih razmer, potem v moderniziranih evropskih državah ne moremo govoriti o bistvenih razlikah med kulturami več in manjšin.

Na Koroškem je to očitno. Živimo enako življenje kot večina, prav tako se oblačimo, jemo enako hrano itn. Da, celo ljudska kultura večine in manjšine ima svoje skupne regionalne korenine. Primerjajmo ljudske pesmi na Koroškem. V tem smislu je prebivalstvo južne Koroške in najbrž še preko nje v resnici pomešano. Mentaliteta kot izraz regije in zgodovine je podobna. Manjšina in večina se razlikujeta po jeziku, zato je manjšinsko vprašanje v bistvu tudi jezikovno vprašanje.

V procesu evropske integracije obstaja nevarnost cocolizacije našega vsakdanjika. Tej nevarnosti sta izpostavljeni manjšina kot večina, na to nevarnost je opozoril Alexander Langer, poslanec v evropskem parlamentu, ko je zapisal: „Današnji proces evropskega poenotenja – ki ga ne smemo istovetiti z aktualno, realno obstoječo Evropsko skupnostjo – postavlja ohranitev kulturne, jezikovne, etnične in regionalne raznolikosti pred težko preizkušnjo. Spričo bistveno rastoče nevarnosti istosmernosti (Gleichschaltung) in še večjega razhoda med centrom in periferijo bi lahko upoštevali izkušnje evropskih manjšin in narodnih skupnosti, ki so svojo samouveljavitev ubravnile tudi ob t.i. „napredku“ in kljub močnemu asimilacijskemu pritisku. To bi bil lahko pomemben prispevek k razviti posebnosti evropske specifičnosti. Če si predstavljamo proces evropskega zблиževanja,

V Evropi se je s padcem komunističnih režimov in s hkratno demokratizacijo v vzhodnih in vzhodnoevropskih državah na eni strani ter z razširjanjem Evropske skupnosti in nastajanjem Evropskega gospodarskega prostora na drugi strani začel razvoj, ki bo bistveno spremenil podobo tega kontinenta ne le na političnem in gospodarskem, marveč tudi na vseh drugih področjih. Spremembe so v polnem teku, razvoj pa je in bo z vso svojo intenzivnostjo prizadel tudi majhne narode in narodnostne skupnosti, katerim se postavlja vprašanje, kako bodo v taki novi Evropi preživel s svojo identiteto, kulturo, jezikom itd. Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm in govornik DS socialdemokratskih Slovencev Tomaž Ogris sta na ta vprašanja skušala odgovoriti na kongresu o narodnih skupnostih pretekli mesec v Železni Kapli.

ki ne sledi že znani poti ustanavljanja evropskih nacionalnih držav in ne pomeni unificiranja in ponižanja periferije – bo ohranitev vsake raznolikosti in sposobnosti za kulturo pozitivnega sožitja med različnimi skupinami in identitetami pridobila na pomenu in morda imela značaj zgleda. Manjšine v procesu evropske integracije lahko prispevajo mnogo, kar je pomembno tudi za večino. Identitete ni mogoče ohraniti z defenzivnimi in enostranskimi strategijami izločanja ali samoizločanja, to bo uspelo le – če že – s kompleksno povezavo med notranjim življenjem in sožitjem z drugimi. V tem je tudi pozitivna možnost za medsebojno obogatitev in razvoj: vsak etnični ekskluzivizem lahko privede le do merjenja moči, kjer bo zmagal močnejši.

Perspektiva za manjšine in kulture ni v integraciji v nezgodovinski in naravno ogrožujoči „napredek“, temveč v kritični oceni tega razvoja. Manjšine imajo namreč zaradi svojih izkušenj bolj razvit čut za ogrožujoče procese.

Sedanji čas ni enostaven, družbeni procesi prihodnjih let bodo odločilni predvsem za manjšine. Modernizacija v zvezi z evropsko integracijo bo zaostriła odnose med centri in periferijo. V periferijah bodo ob tem procesu lahko prizadete tako manjšine kot večine, če se ne bodo dogovorile za skupno varovalno strategijo. Kako naj bi ta izgledala?

Nekateri politologi pravijo, da proces evropske integracije hkrati spodbuja tudi procese za samoodločbo periferije in v tem vidijo nastanek regij. Delovna skupnost Alpe-Jadran bi lahko postala gospodarsko močna regija, čeprav Reiterer, Traar, Gehmacher in Wedenig v svoji študiji „Ein gemeinsames Haus“ dokazujejo, da zaenkrat za to še primanjkuje regionalne zavesti in da razvoj v Jugoslaviji dodatno zavira njen nadaljnji razvoj.

Evropski svet prav v razvoj Evrope regij, kultur in jezikov vidi perspektivo za prihodnost. Evropa regij, kultur in jezikov zaradi tega, ker skoraj nobena evropska država ni etnično-jezikovno homogena, pravtako pa niso tudi evropske periferije. Zato bo vprašanje sožitja odločilnega pomena za uspeh evropskega regionalizma. Evropski svet je zaradi tega postavil zahtevo, da bo moral moderni Evropejec poleg materinščine obvladati še en svetovni jezik in jezik sosedu. Večjezičnost za manjšine in večine bo torej eden izmed osnovnih pogojev za

uspešno evropsko integracijo. Ta razvoj pa soupada tudi z intencijami manjšin.

Dietmar Larcher izhaja iz tega, da je ohranitev jezika in s tem povezane kulture majhne skupine mogoča le, če bo imel ta jezik javno funkcijo v vsakdanju. Kdor manjšinski jezik potiska v privatno sfero, mu jemlje obstoj. V privatnosti se lahko razvijajo le privatni jeziki. To so intimni jeziki z visoko emocionalnostjo, a z veliko omejitvijo na kognitivno-intelektualnem področju. To je jezik, ki bogastva praktičnega sveta niti ne more poslikati, niti ne nanj vplivati, ker je omejen na majhen segment življenja. Larcher zagovarja model, ki gradi na etničnih, jezikovnih nasprotja presegajočih imenovalnih večini in manjšine, in zato je potrebno, da se večina v nekaj bistvenih vprašanjih zbliža z manjšino. To tudi pomeni, da večina v področju, kjer živi manjšina, vsaj pasivno obvlada jezik manjšine. Pomembno je tudi, da se manjšina in večina dogovorita za skupno videnje zgodovine, da nasprotujeta ustvarjanju legend in heroizacije zgodovine.

To pomeni:

a) v zgodovinski prikaz regije je treba vnesti vse dogodke in strukture, ki so privedle do sedanje situacije;

b) pri oceni teh dogodkov in struktur je treba preprečiti vsakršno črno-belo slikanje in namesto tega poudarjati relativnost vseh teh procesov.

Le tako bo mogoče s skupno zgodovino ustvarjati to, kar pojmujemo kot presegačo multikulturno regionalno identiteto, ki bo zagotovilo za preživetje manjšin in regij. Kajti, če manjšine vztrajajo pri svoji herojski zgodovini, večina pa pri svojem vrednotenju zgodovine, s katerim opravičuje tudi manjšini škodljivo politiko, to privede do dveh sovražno si nasprotujočih identitet, ki jih ni mogoče pomiriti oz. spraviti.

Po Larcherju imajo manjšine tri pravice:

1. do javne uporabe lastnega jezika na delovnem mestu, v javnih institucijah;

2. do tega, da večina v jezikovnokulturnih vprašanjih pride manjšini naproti s tem, da vsaj pasivno obvlada jezik manjšine;

3. do zgodovine, ki pozitivno upošteva tudi identiteto manjšine.

S tem v zvezi pa Larcher zahteva tudi dolžnosti manjšine:

1. da skrbi za lasten jezik in kulturo, tudi če so s tem povezane težave;

2. da omogoča večini dostop do jezika in kulture

dr. Marjan Sturm

manjšine brez nacionalnega priznavalnega principa, lastni jezik ne sme biti sredstvo razmejevanja;

3. da gleda dlje od lastnega vrtička in dela za skupno zgodovino in identiteto regije. Cilj teh naporov naj ne bi bil etnocentričen manjše skupine, temveč multikulturna identiteta.

Za politiko ta koncept pomeni:

a) socialnoekonomski razvoj regije, ki bo tako privlačna, da bodo ljudje našli zaposlitev in s tem ustvarili bazo za samozavest regije. Posebnost regije naj bi bila dvojezičnost in večjezičnost za manjšino in večino. Izobraževalni sistem mora nuditi enake možnosti obema jezikoma;

b) sožitje med večino in manjšino naj bi se razvijalo na osnovi ustavnega patriotizma in človekovih pravic. S tem bi končno prenehala medsebojna nezaupanja glede zvestobe do domovine itd;

c) koncept multikulturnosti ne zanika materinščine in jezikovne ter kulturne tradicije, iz katere izhaja posameznik, nasprotno, odprtost v svet gradi na temeljih prvotnega jezika. To pomeni, da se je treba – in to posebej govori za koroške Slovence – slovenščine temeljito naučiti, zato pa sta potrebna ustrezna družbena socialno-ekonomska in izobraževalna infrastruktura ter vzdušje za enakovednost kultur in jezikov, ne glede na številčnost njenih nosilcev;

d) v zadnjih 200 letih je model nacionalnodržavne ideologije služil v prvi vrsti temu, da je narode razmejeval. Naš čas pa postavlja druge zahteve in potrebuje drugačne modele združevanja ljudi. Zgodovina je pokazala, da je nacionalizem v kriznih časih uspelo združevati ljudi, ni pa jim uspelo rešiti vprašanj sožitja. Vse prej je v imenu nacionalizma tekla kri. Iščimo torej skupno rešitev na osnovi primarnih človekovih pravic in humanosti.

Literatura:

- 1) Multikultopia; Gedanken zur multikulturellen Gesellschaft, Avon-Verlag, 1991
- 2) Peter Glotz; Der Irrweg des Nationalstaates, Deutsche Verlagsanstalt GmbH, Stuttgart, 1990
- 3) György Konrad; Sondermeinungen eines Urlaubes, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 14. 10. 1991
- 4) Dietmar Larcher; Fremde in der Nähe, Drava, 1991
- 5) Reiterer, Traar, Gehmacher, Wedenig; Ein gemeinsames Haus, Drava 1991
- 6) Geier, Ness, Perik; Vielfalt, Drava 1991
- 8) Heinrich Mann; Der Haß, Fischer Taschenbuch, 1987

Zakon o kulturi izziv za organizaciji in društva!

Nadaljevanje s 1. strani

zakon omogoča. SPZ in KKZ ter tudi alternativne skupine so – kot smo v preteklosti poročali – pri nastajanju zakonskega osnutka sicer aktivno sodelovale, realizacija zakona pa bo vsekakor še bolj zahtevna naloga.

To je v svojem govoru v koroškem deželnem zboru podčrtal tudi politični kulturni referent, namestnik deželnega glavarja dr. Peter Ambrozy. Poudaril je, da gre za zakon, ki je nastal v sodelovanju z vsemi zainteresiranimi kulturnimi ustvarjalci in umentiki v deželi in ki bo lahko zaživel le z njihovo podporo. Uveljavitev zakona pa ne bo odvisna le od sodelovanja, idej in hotenj kulturnih organizacij, marveč tudi od koroških politikov, ki bodo imeli prav tako piloznost, da dokažejo svojo pripravljenost za uresničitev zakona, ki prvič nakazuje neko širino in odprtost nasproti kulturi in umetnosti, upoštevajoč tudi slovenski delež.

I.L.

Knežji kamen...

(Nadaljevanje s 1. strani)

glavar Zernatto je s tem v zvezi govoril o „causi finiti“.

Svobodnjaška stranka, ki je resolucijo ocenila kot „najmanjši skupni imenovalec“, pa je nadaljevala s podtikanji, češ da v Sloveniji še naprej obstajajo tendence po Veliki Sloveniji ter da mora Koroška ostati pozorna glede takih načrtov.

V skoraj dveurni razpravi je klubski šef socialdemokratskih poslancev Hausenblas menil, da so bili koroški protesti v zadevi knežjega kamna in vojvodskega stola upravičeni, saj so priznani zgodovinarji – citiral je prof. dr. Boga Grafenauerja – potrdili, da je knežji kamen vezan na koroški teritorij.

Deželni glavar Zernatto pa je poudaril, da gre pri knežjem kamnu za simbol obeh narodnostnih skupnosti v deželi. Pri njegovi upodobitvi na slovenskem denarju pa da je Sloveniji manjkala potrebna senzibilnost nasproti sosedu. Hkrati pa je poudaril, da so izjave najvišjih slovenskih politikov oz. predstavnikov slovenske vlade glede meje s Koroško „jasne ter da jih je kot take treba tudi sprejeti“. Vrh tega pa knežjega kamna po vseh zagotovilih slovenskih politikov na novem tolarju ne bo.

Deželni glavar je s tem odgovoril na polemične izjave klubskega šefa svobodnjaške stranke dr. Strutza, ki je upodobitev knežjega kamna označil za „provokacijo“ ter za znak „latentnih velikoslovenskih tendenc“, ki upravičujejo „veliko zaskrbljenost za bodočnost naše domovine“.

Ivan Lukan

Odlična Polona Vetrih

V soboto in nedeljo je v Bilčovsu in Železni Kapli gostovala dramska umetnica iz Ljubljane Polona Vetrih. Nastopila je z monodramo *Alda Nicolaja Blagi pokojniki, dragi moške*. Umetnica slovi po vsestranskosti gledališke interpretacije, s čimer se je predstavila tudi koroški publiki. Predstava je sicer komedija, sestavljena iz štirih zgodb v življenju nezadovoljenih vdov, od katerih si po moževi smrti tri dajejo duška, ena pa zapade v melanholično sanjarjenje in propade. Igralka je vsako odigrala kot samostojno osebnost, pri tem pa si je pomagala le z drobnimi spremembami kostuma in scenske podobe. Z vso notranjo energijo, petjem, gibom in veliko govorno sposobnostjo je navdušila gledalce, ki pa bi jih bilo lahko nekaj več, saj tako visoke odrske umetnosti ne vidimo pogosto.

Janko Ferk

Izšla nova pesniška zbirka Janka Ferka

V založbi Edition Atelier je pred kratkim izšla nova pesniška zbirka mag. Janka Ferka v nemškem jeziku z naslovom „Am Rand der Stille“ (Na robu tišine). Zbirka je ponoven dokaz za medvrstično izpoved pesnika, ki piše v obeh deželnih jezikih. V njej je objavljen tudi pogovor Neve Šlibar z avtorjem, ki bralcu omogoča globlji vpogled v delo in osebnost pesnika Janka Ferka.

HEUTE IM SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite für unsere deutschsprachigen Leser/innen

LAbg. Kaiser fordert ganztägige slowenische Radiosendung

Auch in medialen Bereich sollte die Zwei- und Mehrsprachigkeit gefördert werden, weshalb in Kärnten die Einrichtung einer ganztägigen slowenischen Radiosendung notwendig sei, meint der Kärntner SPÖ-Bildungssprecher LAbg. Peter Kaiser. Zudem würden in Kärnten immer mehr Menschen die zweite Landessprache lernen, für die ein solches Angebot ebenfalls interessant sei.

Die Forderung nach einer ganztägigen slowenischen

Radiosendung entspreche im übrigen einer Empfehlung des Volksgruppenbeirates. Dabei könnten im Rahmen dieser Sendung auch deutschsprachige Beiträge über die Volksgruppe und Unterrichtsmethoden im Erlernen von Sprachen präsentiert werden. „Eine ganztägige slowenische Radiosendung wäre analog zu „Blue Danube Radio“ ein wichtiger Beitrag zur Internationalisierung in unserem Bundesland, betont LAbg. Kaiser.

NRAbg. Stoitsits schlägt Alarm: „BKA hält Kroatienförderung zurück!“

„Als skandalösen Versuch, die Burgenländischen Kroaten endgültig finanziell auszuhungern und die Tätigkeit ihrer Organisationen für die Volksgruppe zu unterbinden“, bezeichnete die Minderheitensprecherin der Grünen Alternative Abg. z. NR. Mag. Terezija Stoitsits die Tatsache, daß das Bundeskanzleramt wieder mehr als drei Viertel der vorgesehenen Volksgruppenförderung für die Burgenländischen Kroa-

ten nicht auszahlen will.

„Das Zurückhalten der Gelder wird mit den Problemen bei der Konstruierung des Volksgruppenbeirates begründet, und dadurch werden die Volksgruppenorganisationen erpreßt, in einen für sie unakzeptablen Volksgruppenbeirat zu gehen“, kritisierte Stoitsits, und „inzwischen fehlen die Millionen für eine geordnete Tätigkeit der Organisationen im Sinn der Volksgruppen“.

Minderheiten – Presseagentur

Mit dem Beschluß, eine eigene Nachrichtenagentur für Minderheiten einzurichten, endete das XVI. Treffen der Minderheiten der Nachbarländer in Wien. Diese neue Nachrichtenagentur soll von Wien aus sowohl die Print- und Funkmedien der Minderheiten als auch der jeweiligen Mehrheitsbevölkerung mit aktuellen Informationen aus dem Bereich der Minderheiten versorgen.

Eine eigene Arbeitsgruppe mit Vertretern der verschiedenen in der ARGE der Volksgruppe der Nachbarländer vertretenen Staaten wird bis Oktober 1992 das bereits vorliegende Konzept vertiefen und die konkrete

Umsetzung vorantreiben. Die Minderheitennachrichtenagentur wird dann voraussichtlich anfang 1993 ihre volle Tätigkeit aufnehmen, wobei bereits vorher ein Probebetrieb in Aussicht genommen wurde.

Es ist geplant bezüglich der Finanzierung der Agentur mit der Heksagonale, der ARGE-Alpen-Adria sowie den einzelnen in der ARGE der Volksgruppen der Nachbarländer vertretenen Staaten zusammenzuarbeiten, die teilweise bereits ihre prinzipielle Bereitschaft erklärt haben, derartige Projekte für Minderheiten zu unterstützen.

Bilaterale Frauenpolitik für ein Europa von Morgen

Als „Frauengruppe Alpen-Adria“ verstanden sich vergangene Woche bei einem ganztägigen Kontaktgespräch im Landhaus Klagenfurt Slowenische und Kärntner Politikerinnen. Teilnehmer von slowenischer Seite waren Ministerin für Gesundheit, Familie und Soziales Prof. Dr. Katja Boh, ihr Stellvertreter Franc Imperl, Polona Tercely und Monika Lorenčič sowie der Generalkonsul Majcen. Die Kärntner Seite vertraten Landtagspräsidentin Susanne Kövari, Landesrätin Karin Achatz, LAbg. Mag. Melitta Trunk, Maria

Zelloth und Gerlinde Tischler.

Als Ergebnis der Gespräche wurde beschlossen, eine internationale Kommission zur Erfassung der Ausländer-, Flüchtlings- und Arbeitslosenproblematik in Europa zu initiieren. Die genannten Schwerpunkte würden die Chance eröffnen, übergeordnete und internationale sanktionierte Hilfestellungen einzuteilen.

„Starke Frauen für ein starkes gemeinsames Europa“ postulierten die Politikerinnen beider Länder ihren Auftrag.

Vojna na Hrvaškem: Evropa posegla po drastičnih ukrepih

Potem ko se je prejšnji torek mirovna konferenca o Jugoslaviji v Haagu z neuspehom končala že po pičli uri in pol, se je proti jugoslovanskim republikam začelo vrteti represivno kolese Evropske skupnosti, ZDA, EFTE in še drugih inštitucij, predvsem bančnih in gospodarskih. Evropa in ZDA sta se odločili z gospodarskimi ukrepi zlomiti voljo do bojevanja in sprte strani pripraviti do pogajanj in razrešitve na politični ravni. Tokrat je Evropa odločnejša, vendar precej nejasna.

Na sestanku v Rimu pretekli petek so ministri sprejeli paket gospodarskih sankcij (beri kazni), niso pa povedali proti komu. S tem so izvedli psihološki pritisk na vse jugoslovanske republike, tudi na Slovenijo. Vsaka zase zdaj upa, da je ne bodo prizadele in da ji bo ES priznala status miroljubne in konstruktivne partnerice v sporu. Seveda še najmanj Srbija.

Slovenija se oglašuje v prepričanju, da je izvzeta iz sankcij, ker vseskozi tvorno sodeluje na mirovni konferenci, nekoliko pa jo bremeni odločno odklanjanje Carringtonovega predloga o ohlapni konfederaciji. Hrvaška ima že več šibkih točk, saj se v Zagrebu, sodeč po zadnjih Tudjmanovih izjavah, že zavedajo, da njihova politika do hrvaških Srbov morda le ni bila prava, da sta za vsak preprič potrebna najmanj dva. Makedonija se ima za brezmadežno, skrbi pa jo tiha koalicija med Grčijo in Srbijo prav zaradi skupnega neprižnavanja v septembru izglasovane makedonske suverenosti. Bosna in Hercegovina je v političnem in gospodarskem kaosu in že sedaj doživlja gospodarsko blokado v sami Jugoslaviji zaradi pretrganosti prometnih povezav in vse večje razcepljenosti treh državotvornih narodov, Muslimanov, Srbov in Hrvatov. Na najslabšem sta seveda Srbija in Črna gora, ki sta neposredno zablokirali mirovno konferenco s trmastim vztrajanjem na samoodločbi republik in narodov, ki želijo ostati v Jugoslaviji.

Evropski ministrski svet je že v ponedeljek potrdil rimski sklep in gospodarske sankcije bodo začele veljati verjetno

že ta teden. Mednje sodi predvsem razveljavitev vseh gospodarskih pogodb, ukinitve carinskih ugodnosti za izvoz izdelkov, predvsem kmetijskih proizvodov in tekstila, ustavitve pomoči iz skladov za razvoj in posojil, grozi pa tudi še embargo nafte in zamrznitev bančnih depozitov in premoženja v tujini.

Bodo vojno dejansko ustavili sprejeti ukrepi ali pa bi se tudi brez njih, je stvar podrobnejše analize. V grobem pa se že kažejo znaki globoke krize na obeh vojskujočih se straneh. Vojska vse težje novači vojake in civiliste, saj ima na voljo le še teritorij Srbije in Črne gore. Med srbskim prebivalstvom se mnogi obvezniki skrivajo, v Beogradu se odzove samo 15% vpoklicanih vojakov, tudi Črnogorci so čedalje manj navdušeni in že je slišati, da se ne bodo borili za tuje interese. Prav zaradi te situacije so v Srbiji prepovedali potovanje vojnih obveznikov v tujino.

Na Hrvaškem je Tudjman vse manj priljubljen, med branitelji na slavonski fronti (Vukovar – Vinkovci – Osijek) pa celo osovražen. Očitajo mu, da je izdal Slavonce, da umirajo od lakote, zaradi pomanjkanja zdravil in premajhne vojaške pomoči, medtem ko se gospodje v Zagrebu pasejo po bankejih. To so napisali v odprtem pismu oblastnim inštitucijam in svetovni javnosti. Hrvaška oblast je na vse močnejše proteste odgovorila s sklepom o cenzuri medijev in s čistko v novinarskih vrstah.

Na Hrvaškem tudi po ustavitvi vojne ne bo miru, tega pa se najbolj boji prav Tudjman.

Jože Rovšek

1993 – leto turizma v Sloveniji

LJUBLJANA. Na seji predsedstva Turistične zveze Slovenije so podali pobudo, da bi leto 1993 v Sloveniji proglasili za leto turizma. Kot je dejal predsednik Marjan Rožič, naj bi z letom turizma v Sloveniji opozorili na najširši družbeni in gospodarski pomen turizma, na njegove povezovalne funkcije s številnimi gospodarskimi in negospodarskimi dejavnostmi ter na njegovo poslanstvo pri medsebojnem spoznavanju ljudi, njihovih kultur in načinov življenja.

S tovrstno dejavnostjo naj bi se približali rezultatom, ki

jih v deviznem prilivu na prebivalca dosegata Italija in Avstrija, povečali naj bi udeležbo turizma v družbenem produktu države, utrdili njegovo integrativno vlogo ter uveljavili blagovno znamko Slovenije. S promocijo turistične ponudbe želijo opozoriti svetovno javnost na turistične možnosti Slovenije in tako spodbuditi vlaganje domačega in tujega kapitala v turistični razvoj. Zavzeli so se tudi za zagotovitev polne odprtosti slovenskih meja za turiste iz vseh delov sveta, s čimer bi jim bil omogočen vstop brez viz in potnih listov.

KOMENTAR

dr. Janka Malleja

PRESENEČENJE

Nekoliko preseneča, da ima Koroška kot zadnja avstrijska zvezna dežela končno zakon o pospeševanju kulture. Preseneča zato, ker je bivša FP/VP-koalicija umaknila svoj predlog zakona, ki bi dajal več možnosti za odločanje o kulturnih vprašanjih političnim strankam kot kulturnim ustvarjalcem. Posebno restriktiven pa je bil tudi do kulture koroških Slovencev, ki jo je v smislu etničnega proporca upošteval le v posebnem sosvetu za kulturna vprašanja koroških Slovencev.

Socialdemokratom je uspelo po predhodni razpravi s kulturnimi ustvarjalci izdelati zakon, ki pravzaprav upošteva vse vidike kulturnega dela. Zakon daje osnovo za pospeševanje vseh (tradicionalnih in sodobnih) panog kulture, med njimi tudi kulturo koroških Slovencev, kulturno izmenjavo in medkulturno sodelovanje.

Z zakonom smo torej zadovoljni. Pri tem pa je treba opozoriti na dejstvo, da so se koroški kulturni ustvarjalci v fazi nastajanja zakona z vso odločnostjo zavzeli za to, da se v zakonu konkretno opredeli tudi kultura koroških Slovencev kot bistvena sestavina koroške kulture. Posebno se je pri tem angažiralo Interesno združenje koroških kulturnih iniciativ, s katerim je organizacijsko in delovno povezana tudi SPZ. Pravzaprav – in to je posebno razveseljivo – nosi zakon pečat predlogov, ki jih je v razpravo vneslo prav to interesno združenje.

Če ima Koroška torej dober zakonski okvir za pospeševanje kulture, bi moral sedaj slediti drugi korak – dejansko uresničevanje. Za to pa doslej dokaj slabo kaže. Tistih 350.000 šilingov, ki jih Koroška daje za kulturo in izobraževanje koroških Slovencev, je v diametralnem nasprotju z novimi zakonskimi določili. Sedaj bo treba predvsem v tem vprašanju povečati pritisk in skupaj z vsemi tistimi, ki so bili doslej prikrajšani pri subvencijah za kulturo, doseči, da bodo lepim zakonskim formulacijam kmalu sledila dejanja.

Šmihelski mladi lutkarji presenetili s Pekarno Mišmaš

Šmihelski lutkarji so v nedeljo seriji uspešnih lutkovnih predstav dodali še eno. Tokrat je s samostojno predstavo nastopila povsem sveža lutkarska skupina najmlajših, tako rekoč druga generacija ali prvi razred Kumpove šmihelske lutkarske šole.

Po maši je bilo v Šmihelu prav praznično. Otroci z mamicami in očeti, babicami in dediji so dobesedno v koloni prihajali v farno dvorano in jo zasedli do zadnjega kotička. Napovedoval se je velik dogodek: premierna predstava Pekarne Mišmaš avtorice Svetlane Makarovič in s tem prvi nastop otroške skupine.

Nekje zadaj zagledam Sašo Kumpa. Zadovoljno se smehlja v brk in mi pove, da so otroci z veseljem vadili, z njegovo pomočjo sami izdelali lutke, da so skoraj vsi še ljudskošolci, da je bilo lepo delati z njimi, ker je bilo veliko „gavde“, kot so rekli otroci. Skromno prizna, da je to že trinajsta šmihelska predstava, pri kateri je imel prste vmes.

Še nekaj trenutkov nestrpnega pričakovanja množice otrok v dvorani in predstava se začne. Za paravani se zvrstijo maček, tak fleten z dvignjenim repom, mlinarica, pek Mišmaš, vaščani, kupci, ata župan, prikupne miške... Otroci vodijo lutke, pojejo, igrajo, menjajo vloge. Mestoma so za tako veliko dvorano sicer malo pretihi, a to preveč ne moti. Počasi in tekoče lepijo zgodbo o peku, njegovi čudežni peki, o pridnih miškah in zavistni mlinarici. Lutke so prikupne, izdelane klasično z navdihom otroškosti. Naj še naštejemo pogumne igralce. Izkazali so se: Danijel Budin, Nadja Ischep, Gabrijel Kraiger, Marko in Niko Kumer, Jopova Anita in Thomas, Andrea Trap in Wrolichova

Pekarski mojster Mišmaš v pogovoru s simpatičnim mucem.

Mladi lutkarji so se morali večkrat pokloniti navdušenemu občinstvu.

dva, Franci in Martina.

Tudi režiserka je prestala krst. Bila je mlada Kristina Jernej, sicer članica že odrasle skupine. Glasbeno spremljavo je pripravila Olga Kušej. Bila je ustrezna, prikupna mešanica avtoričinih in njenih melodij.

Gledalci so skupino nagradili z dolgim aplavzom, predsednik KPD Karel Gril je z rožami počastil ustvarjalne mentorje, nastopajoči pa še posebej Sašo Kumpa.

Zadovoljstvo Šmihelčanov je upravičeno veliko. Rodila se jim je nova, obetajoča lutkarska skupina, ki ji, upajmo, ne bo manjkalo volje in „gavde“.

Jože Rovšek

Predstavitev nove knjige Draga Jančarja

Mohorjeva založba je pretekli petek v okviru Avstrijskega tedna knjige pripravila predstavitev najnovejše knjige Draga Jančarja z naslovom „Erinnerungen an Jugoslawien“. Prestavila sta jo avtor sam in njen izdajatelj Horst Ogris.

SPD „Srce“ pomlajeno v novo delovno obdobje

Na jubilejnem občnem zboru SPD „Srce“ v Dobrli vasi, ki letos praznuje 85. obletnico svojega obstoja, je prišlo do bistvene pomladitve odbora. Novi predsednik je postal Boris Sturm, ki je nasledil dolgoletnega zaslužnega predsednika Andreja Sturma. Poleg tega so bili v novi odbor izvoljeni še Peter Grilitz za podpredsednika, Ema Pasterk za tajnico, Miha Hanschou za blagajnika in drugi.

Boris Sturm je ob tej priliki zagotovil, da bo novi odbor nadaljeval z društvenim delom in vanj vnesel tudi nove elemente društvenega življenja. Poudaril je, da se bo prizadeval za večjo odprtost društva navzven, tako s tesnejšim sodelovanjem s slovenskimi društvi in tudi s skupinami nemško govorečega sosedstva kot tudi znotraj društva. Ta odprtost naj bi pozitivno vplivala na vzdušje ter motivirala člane k še večji ustvarjalnosti v društvenem življenju.

Po besedah predsednika se

bo novi odbor zavzemal tudi za večjo preglednost pri svojem delovanju, saj je prav vpogled v dejavnost društva pogoj za to, da se čimveč članov aktivno vključuje v društveno delo. Poleg rednih sej odbora so v načrtu tudi „odprte seje“, katerih se lahko udeležijo vsi člani društva in na njih sooblikujejo njegovo dejavnost. Na ta način bo vzpostavljena stalna povezava s tako imenovano bazo.

Novi odbor pa je tudi zagotovil, da bo pri svojem delu posebno podpiral dejavnost mladine v društvu, kontakti z

večinskim narodom pa se naj ne bi omejevali na eno ali dve prireditvi letno, kot je bila praksa doslej.

Andrej Sturm je v svojem zadnjem predsedniškem poročilu dejal, da je društvo v svoji dolgi preteklosti doseglo veliko uspehov ter da je postalo pomemben del kulturnega življenja znotraj slovenske narodnostne skupnosti in tudi v dvojezični občini Dobrila vas.

To sta podčrtala tudi oba tajnika osrednjih kulturnih organizacij, dr. Janko Malle za SPZ in Nužej Tolmajer za KKZ. Andreju Sturmu sta se posebej zahvalila za njegovo dolgoletno angažirano dejavnost in požrtvovalnost, novemu odboru pa sta zagotovila podporo in pomoč osrednjih kulturnih organizacij.

Koroški odbor SSK zelo aktiven

Kot smo že poročali, so se v Celju sestali predsedniki konferenc Svetovnega slovenskega kongresa, ki delujejo po vsem svetu. Koroško je zastopal prof. Lojze Dolinar, predsednik koroške konference, hkrati pa tudi podpredsednik celotnega Svetovnega slovenskega kongresa.

Del zasedanja v Celju je bil namenjen med drugim tudi Koroški, saj je osrednji odbor SSK na pobudo prof. Dolinarja sprejel resolucijo o knežjem kamnu. SSK bo resolucijo preko svojih konferenc razposlal medijem po vsem svetu, tako da bo svetovna javnost seznanjena o protislovenski gonji na Koroškem.

Sporočeno je tudi, da je SSK pri Organizaciji združenih narodov zaprosil za sprejem s statusom opazovalca. Prošnja je bila že oddana, postopek pa je še v teku.

Posebna komisija pri SSK pa bo izdelala tudi zakonski osnutek za pridobitev državljanstva Slovencev, ki živijo v zdomstvu, izseljeništvu in zamejstvu. V ta namen bo izdelala vprašalnik, na osnovi katerega bo mogoče ugotoviti število tistih, ki bi želeli dobiti slovensko državljanstvo ter sprožiti potreben postopek preko SSK.

Na pobudo SSK se pri Radiu Slovenija pripravlja poseben kanal na kratkih valovih, ki bo omogočal sprejem slovenskega programa po vsem svetu.

SSK bo prihodnje leto pripravil kongres menedžerjev, ki delajo v turistični stroki. Slovenija, vsekakor pa tudi dvojezična Koroška, nudita še dovolj neizkoriščenih možnosti na področju turizma, ki je eno najbolj obetavnih in donosnih gospodarskih panog.

Koroški odbor SSK pa tudi že pripravlja srečanje s Konferenco za Furlanijo – Julijsko krajino, na katerega so vabljeni tudi nečlani.

OGLAS

Moški s perfektnim znanjem angleščine, slovensščine, srbohrvaščine (srbskega in hrvatskega jezika) in ruščine išče zaposlitev. Telefon: 04257/ 24 13.

Slovensko šolsko društvo v Celovcu razpisuje delovno mesto

vzgojitelja

Pogoji: – znanje slovensščine in nemščine; – pripravljenost in veselje za delo z mladino

Nastop službe: 7.1.1992

Interesenti naj se pismeno javijo na naslov: Slovensko šolsko društvo, Mikschallee 4, 9020 Celovec

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Sreda, 13. 11. 19.30	v Posojilnici-Bank v Pliberku	POGOVOR O REZULTATIH RAZISKAVE TAL ter pospeševanju nasajanja rastlin – referent: inž. Willibald Pichler	KIS
Sreda, 13. 11. 15.00	v domu v Tinjah	MADAGASKAR – RDEČI OTOK predavateljica: S. Marjeta Mrhar	Dom v Tinjah
Sreda, 13. 11. 8.00	v domu v Tinjah	TEČAJ ANGLEŠČINE vodi: mag. Katarina Zablatnik	Dom v Tinjah
Četrtek, 14. 11. 19.30	v domu v Tinjah	ANALIZA LAS – OGLEDALO ZDRAVJA (nem.), predavateljica: dr. Ingrid Steinböck-Arledter	Dom v Tinjah
Petek, 15. 11. 9.30	v domu v Tinjah	PLITVICE – ČAR VODE IN NARAVE predavatelj: Niko Karnar	Dom v Tinjah
Petek, 15. 11. 19.30	v domu v Tinjah	RAZUMEVANJE IN ZAUPANJE V VZGOJI predavatelj: univ. prof. dr. Josef Klingner (nem.)	Dom v Tinjah in celovška univerza
Petek, 15. 11. 19.00	Sl. dvorana Rotovža na Dunaju	„140 LET MOHORJEVE“ z Barbaro Stromberger, Manfredom Uggowitzer- jem, Bernhardom C. Bünckerjem, Gottfriedom Gfrererjem	
Sobota, 16. 11. 19.30	v farni dvorani v Železni Kapli	Hofmannsthal: SLEHERNIK nastopa: igralna skupina SPD Borovlje	SPD „Zarja“
Sobota, 16. 11. 9.00	v domu v Tinjah	PRAKSA IN TEORIJA O ZAŠČITI OKOLJA (nem.) predavateljici: Elisabeth Sornig, Doris Lassnig	Dom v Tinjah in KIS
Sobota, 16. 11. 19.30	pri Florjanu v Vogrčah	DOBRODELNI KONCERT nastopajo: deklinski zbor KUD Ivan Cankar, Šmartno, Mislinjski oktet, KUD Svoboda, an- sambel PANTA REI iz Šmartnega.	SPD Edinost v Pliberku
Sobota, 16. 11. 20.00	pri Šoštarju v Globasnici	KMEČKI PLES z ansamblom Slak in Fanti s Praprotna	SJK
Sobota, 16. 11. 16.00	Pri Joklnu v Celovcu	otroška prireditve MAX UND MORITZ – PICKO IN PACKO (za otroke od 4. leta), izvaja: Mimo Clowntheater	KD Pri Joklnu
Sobota, 16. 11. 20.00	v obč. kulturni dvorani v Zrelcu	SREČANJE V DOLINI (Begegnung im Tal) na sporedu so šegave pesmi in zabava	SPD Radiše
Sobota, 16. 11. 20.00	ljudska šola Žitara vas	THE NEW TIMES BIG BAND Iz Šmihela – koncert	KUMST Kulturni most
Nedelja, 17. 11. 14.30	v farni dvorani v Šmihelu	KONCERT THE NEW TIMES BIG BAND	Društvo Godba na pihala Šmihel
Ponedeljek, v domu 18. 11. 19.30	v Tinjah	LIKI NAŠE ZGODOVINE – Valentin Podgorc (1867 – 1956), predavatelj: dr. Valentin Inzko	Dom v Tinjah
Torek, 19. 11. 19.30	Arhiv Roberta Musila, Kolodvorska 50 v Celovcu	LITERARNO BRANJE avtorice Waldtraud Friz s srečolovom s knjigami	Interesna skupnost avstrijskih avtorjev

RAZSTAVE

CELOVEC

– Pri Joklnu – Matjaž Vipotnik, grafično oblikovanje za Založbo Wieser.

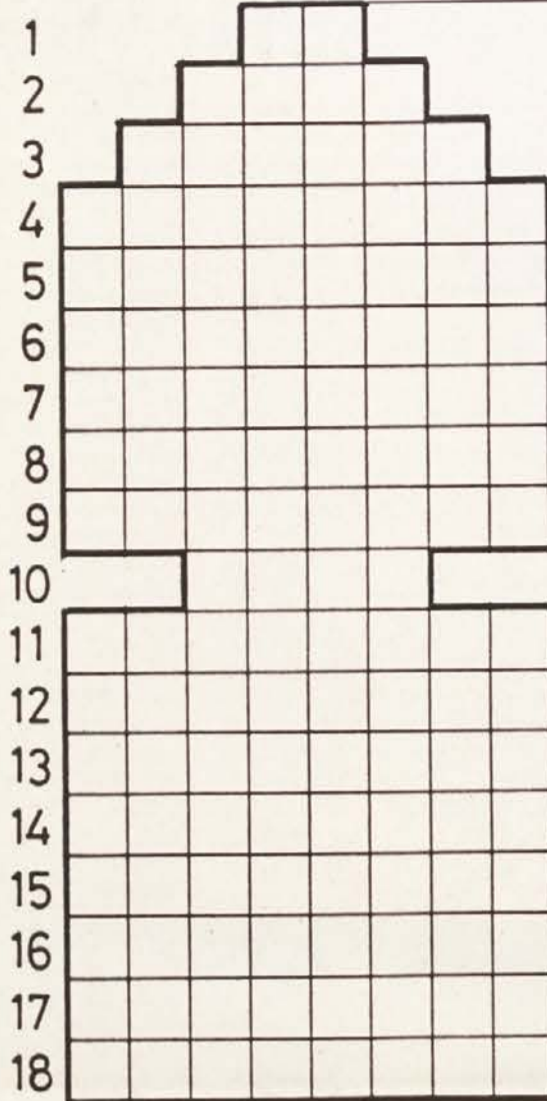
...s firt kejn Weg tsurik – skupina „Gojim“ (odprtje 16. 19.30)

SEMISLAVČE

– Galerija Rožek – Razstava del Emerika Bernarda (do 1. 12.)

POLKOMBINACIJSKA KRIŽANKA

V vsako vodoravno vrstico vpišite eno ali dve besedi, ki jih boste uganili s pomočjo spodnjih opisov. Besede so med seboj ločene s črnimi polji, ki so razvrščena nesimetrično in jih je v vsej križanki 15. Za lažje reševanje so navpične besede že podane.

VODORAVNO:

1. začetnici sodobnega slovenskega pisatelja Kovačiča, 2. vietnamski general, ki je leta 1954 porazil francosko vojsko pri Dien Bien Fuju (Vo Ngujen), 3. poet, 4. vojak potonske čete, ki postavlja začasne mostove, 5. ime italijanske igralkice Duse, 6. združitev, zgotitev, 7. doba, vek – avtomobilskega oznaka Trsta, 8. kraja, 9. skladni, ubrani glasovi, 10. ime nekdanjega kubanskega ministra Roa, 11. kost v prstu, 12. vodne živali, ki se premikajo ritensko – kraljevič iz indijskega epa Mahabharata, 13. nordijski bog vetra, mrtvih in vojske – izraz pri igranju kart, 14. naprava za sipanje, 15. domača vprežna žival – ladja legendarnih argonavtov, 16. ljubkovalna oblika imena Elizabeta – nočno zabavišče, 17. glas, zvok – krožnik podolgovate oblike, 18. kemijski znak za srebro – nekdanji odlični brazilski nogometaš (Waldyr Pereira).

NAVPIČNO: (besede so urejene po dolžini in jih vpišite v lik na prava mesta) LI – IDUN – RAVS – ALEKO – LABOD – NILIN – NRAVI – PINOT – KANONI – KIRETA – LISTON – PESETA – POLTRAK – PROSVETA – RADIOLOG – CARIGRAD – VRATINA – GENERATORSKI PLIN.

Jože Petelin

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Urednik: Andrej Kokot

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Slovenijo in Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

DRUŠTVO NAŠ OTROK išče

vzgojiteljico

za otroški vrtec Naš otrok v Celovcu.

Nastop službe januarja 1992.

Pogoji:

zaključena izobrazba za otroške vzgojiteljice, znanje slovenščine in nemščine.

Prijave pošljite na:

Društvo Naš otrok, 10.-Oktober-Str. 25, 9020 Celovec.

Tel.: (0463) 512898

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKÉ ODĐAJE

18.10–19.00

Sreda, 13. 11. Glasbena sredo
Večerna 21.05–22.00 Slovensko gledališče v evropskem procesu – Borštnikovo srečanje

Četrtek, 14. 11. Rož – Podjuna – Zilja
Petek, 15. 11. Slovenska knjiga – slovenski knjižni sejem

Sobota, 16. 11. „Od pesmi do pesmi – od srca do srca“

Nedelja, 17. 11. 6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (žpk. F. Zergoi)
18.10–18.30 „Dogodki in odmevi“

Ponedeljek, 18. 11. Gospodarstvo kor. Slovencev

Torek 19. 11. Partnerski magazin

Slovenski knjižni sejem

(15. 11. 1991, 2. del)

Ob 12. do 19. novembra poteka v Cankarjevem domu v Ljubljani 10. Slovenski knjižni sejem, na katerem bodo slovenske založbe predstavile nove knjige iz preteklih dveh let. V koncertu slovenskega založništva igrajo čedalje bolj pomembno vlogo tudi koroške založbe: Mohorjeva, Drava in Založba Wieser. Vse tri se bodo predstavile v Ljubljani. Knjižni sejem bo hkrati tudi priložnost za posebne promocije založb in njihovih knjig. Posebno zanimiva bo predstavitev petega zvezka Slovenske enciklopedije, v katerem je zajeta črka „K“. Obširno bo prav ta zvezek obravnaval tudi Koroško.

ZAHVALA

vsem, ki ste v tako velikem številu pospemenili mojega dragega moža, našega ljubljene očeta Martina Ressimanna, p.d. Tratnika na njegovo zadnjo pot na pokopališče na Pečnici.

Posebna zahvala za tolažilne besede g. župniku Marketzu ter dekanu Stickru, g. Michorju in g. Nageletu za somaševanje.

Prisrčna zahvala govornikom za ganljive besede v cerkvi in ob odprtem grobu. Boglonaj organistu, cerkvenim in društvenim pevcem za ubrano petje; hvala za rože, vence in darove za cerkev.

Vsem tistim, ki so nam ob težkih urah stali ob strani in molili za rajnega, izrekamo iskreno zahvalo.

Tratnikova družina

POTOPIS

Spomladi letos je skupina Celovčanov izvedla ekspedicijo v Venezuelo, kjer je več kot mesec dni spoznavala življenje Yukpa in Guajiros Indijancev, praprebivalstvo te južnoameriške države. Vrnila se je z enkratno in dragoceno dokumentacijo o življenju teh Indijancev. V skupini sta bila tudi slovenska člana Dani Bogataj in Manja Tondolo, slednja pa je za bralce Slovenskega vestnika napisala potopis z najbolj zanimivimi trenutki in viški te zanimivi ekspedicije. V začetku meseca decembra bodo sledila tudi dia-predavanja po vsej Koroški, na katera ste prav prisrčno vabljeni.

Po sledih Yukpa in Guajiros Indijancev

Tistega dne, 29. marca '91, ko smo navsezgodaj stali na münhenskem aerodromu in nenaspani zmrzovali v prijetni mrzlici, nihče od nas ni vedel, kaj nas čaka v naslednjem mesecu.

Naša filmska ekipa, ki se je tako rekoč dokončno oblikovala šele v zadnjem mesecu, je bila sestavljena iz dveh moških, Dani Bogataj in Andi Schaffer, in treh žensk, Samantha Menendez, Sonja Schaffer in Manja Tondolo.

Kdor prvič potuje v notranje področje, prav v Venezueli dobi zelo dober pregled o pokrajinah tega klimatskega pasu: vedno zeleni pragozdovi, savane, puščavska področja ob robu Karibskega morja, gorska področja, kot npr. visoki Andi. To znano

Piše: Manja Tondolo

pogorje poteka na zahodu Venezuele na meji s Kolumbijo. Gosto je poraščeno s pragozdovi, ki se delno nahajajo v megleni coni. Na njegovih plosčadah so prebivališča Yukpa Indijancev, ki jih bomo obiskali tudi mi. Ta plemena še danes živijo življenje svojih pradedov in še niso odvisna od civilizacije.

Poleg tega pa bomo obiskali še indijanska plemena Guajiros, ki živijo na vzhodu države. Ta že delno poznajo turizem, kljub temu pa so povsem odvisni od pomoči države.

Na televizijskem zaslonu bi hoteli pokazati življenje in tudi probleme tega ljudstva, ki zaradi nerešljivih problemov tamkajšnje koruptne države počasi izumira.

Naš Andi, ki je bil organizator te ekspedicije, je že leto poprej začel načrtovati in študirati to pot. Povezal se je z Družbo ogroženih ljudstev na Dunaju, kjer si je pridobil mnogo potrebnega znanja in podatkov o indijanskih plemenih Venezuele pa tudi o birokraciji države, o nepremagljivih težavah neorganiziranosti itd.

Ob večerih smo vedno znova diskutirali in čedalje bolj vneti začeli varčevati in kalkulirati. Kako bomo zmogli?

Potrebni sta dve filmski kameri, rekorder, akumulatorske baterije, stativi in video-kasete.

Potrebna je kompletna oprema, (saj bomo največji

del naše enomesečne poti bivali med Indijanci sredi pragozdov), filter za filtriranje vode, posoda, astronavska hrana – za vsak primer, zdravila za vsakogar in za vse mogoče.

Ne pozabiti na darila za vsako pleme posebej!

Mladi smo in kot vsi mladi mislimo pozitivno.

Šli bomo! Sicer v primitivnih, enostavnih pogojih, ker si vsega, kar bi bilo potrebno, ne moremo privoščiti, vendar, šli bomo!

Tako smo se 3 mesece prej dokončno odločili.

Tvegali bomo...

Najprej je bila zasedba drugačna. Več moških in manj žensk! Žal so nas proti koncu pustili na cedilu, čeprav iz opravičljivih razlogov. Zadnji mesec se nam je pridružila tudi Sonja, Andijeva žena, ker bi bili sicer samo še štirje. To bi bilo premalo, saj smo morale (kar se je izkazalo šele pozneje) tudi ženske včasih močno poprijeti za delo. Nosile smo po 20 kg težke aparature, tako kot moški, in to tudi pri 40 stopinjah vročine!

Morali smo spoznati tudi kače, ki jih je v Venezueli nič koliko, mnogo smrtno nevarnih. Poprašali smo znanega

reptiologa, ki je naši Sonji še malo bolj povečal strah pred pajki in kačami. Po končanem predavanju s prikazom je hrabro pogoltnila in rekla: „Kar bo, šla bom!“ Šli bomo brez kačjega seruma, saj bi bil najbrž brez učinka, ker je za vsako vrsto kač potreben drug.

Ena najbolj važnih priprav za to dolgo pot so bila različna cepiva in tablete.

Andi je zelo načrtno uskladjal naše termine v zdravstvenem uradu, saj se je bilo treba točno držati presledkov med enim in drugim cepljenjem. Moja naloga je bila pripraviti popotno lekarno.

Predvsem je bilo treba misliti na diarejo, na različne ugrize insektov, zastrupljenje, antibiotike proti vročini, nekaj proti bolečinam, obveze za rane, razkuževalno tekočino in še na veliko drugih medicinskih pripomočkov. Tako se je nabralo kar precej tablet in mazil za vse mogoče. Ko sem imela končno vse pripravljeno v posebni torbici in so fantje to zagledali, so se krohotali in tokli po kolenih, čez kaj si le mislim! Vse bomo vzeli s seboj! Še danes sem vesela, da nisem popustila.

Nazadnje smo si kupili

nahrbtnike, ki so prilagojeni hrbtenici in zadaj okrepejeni, tako da njihovo nošenje ni tako zelo naporno. To so mi razložili v športni trgovini. A ko so mi fantje prvič samo za poskus vanj naložili 17 kg bremena, sem se skoraj sesedla. Popadla me je groza. Kako bom to nosila cele kilometre? Zračunali so, da bomo ženske nosile po 17 kg teže, moški pa preko 20. Res sem se zgrozila in prvič se je moje navdušenje kar precej poleglo.

Večer pred odhodom smo se vsi zbrali z nahrbtniki in vso potrebno filmsko opremo v mojem stanovanju.

Generalka – tehtanje nahrbtnikov.

Vedno spet – ven – noter! Treba je dodatno nositi še video-kasete, ki jih ni malo. Te smo si po dolgem skladanju in razkladanju končno pravično razdelili.

Seveda sem morala precej zmanjšati seznam svojih oblačil. Nazadnje mi je ostalo samo še sledeče: trije majice, srajca z dolgimi rokavi, dvoje dolgih hlač, ene kratke, trije pari nogavic, dve brisači, 30 papirnatih slipov (zaradi katerih smo se ves mesec perfektno zabavali), pulover in trenerka.

Slovo od domačih, vsi v strašnih skrbeh, je bilo kar naporno. Oddahnili smo se, ko smo imeli tudi to za seboj, in samo še čakali na Ivana, ki naj bi nas prišel ob enih ponoči iskat s kombijem.

Popili smo še močno kavo, Ivan je bil točen, in začelo se je zlaganje v avto. Končno je bil tako nabit, da še miš ne bi imela prostora v njem.

Nasvidenje Celovec!

Po 25-urnem letu z vmesnim postankom v Amsterdamu smo proti večeru pristali v Caracasu.

Šesturna časovna razlika me malo zmede. Nimam več občutka za čas. Zdi se mi, da bi že zdavnaj morala biti noč, tu pa še zadnji oranžnorumeni žarki prodirajo skozi okna na letališču. Utrujeni smo. Hladilna klimatska naprava v letališki stavi ne pomaga veliko. Čakamo na prtljago. Preden pride po tekočem traku vseh osem komadov, mine ura. Že v letalu smo naše ure prestavili za 6 ur nazaj. Prenočili smo v Caracasu. Takoj zjutraj pa nas že čaka letalo za Maracaibo, kjer bo prva izhodna točka našega potovanja.

Ko stopimo iz avle, nas

Člani ekspedicije

z leve: Andi Schaffer (24 let), drugi kameraman in kuhar; Sonja Schaffer (22 let), asistentka, pristojna za apoteko in računovodstvo; Daniel Bogataj (28 let), 1. kameraman, šofer in montažer bodočega filma; Manja Tondolo (48 let), pristojna za tekst in zbiranje informacij, asistentka; Samantha Menéndez (24 let), prevajalka v španščino, intervjuvarka, asistentka kamermana.

objameta neverjetna vročina in vlaga, čeprav je večer. Niti v sanjah nismo pričakovali take razlike med našo in tamkajšnjo klimo. Kar sape mi zmanjka in vesela sem, da se pred nami takoj pojavi taksist, ki je pripravljen, tako izgleda, na vse. Namreč vse skupaj, s prtljago vred, ki je ni malo, zbaše v star, zarjavel avto, ki se pod težo skoraj sesede. Nimamo drugih želja kot v najbližji hotel in v posteljo.

V hotelu, ki stoji točno pod pristajalno stezo stalno bobnečih letal, vso noč ne zatisnem očesa. Strašen hrup pristajajočih in vzletajočih letal, ki letijo samo nekaj metrov nad hišo, mi blokira sluh, tako, da me še drugi dan bolj ušesa.

Seveda, mladi spijo! Pa če bi bilo samo to! Nešteto komarjev se spravi nadme, pokrijem se preko glave, nič ne pomaga. Bestije me nesramno pikajo skozi rjuho. Noči pa ni in ni konca. Trikrat zbudim moje deklice, češ da mora biti že jutro in da bomo zamudili letalo. Sploh sem izgubila orientacijo za čas.

Skoraj mladim zavidam spanje. Tako se človek začne zavedati, da se stara. Spanje že dolgo ni več tako intenzivno in globoko! Pa kaj boš? Z njimi sem in prilagoditi se je treba! Nihče se ne bo oziral name, tega se zavedam. Že dve noči brez spanja!

Brez zajtrka z večerajšnjim taksistom na letališču in naprej s poštnim letalom v Maracaibo.

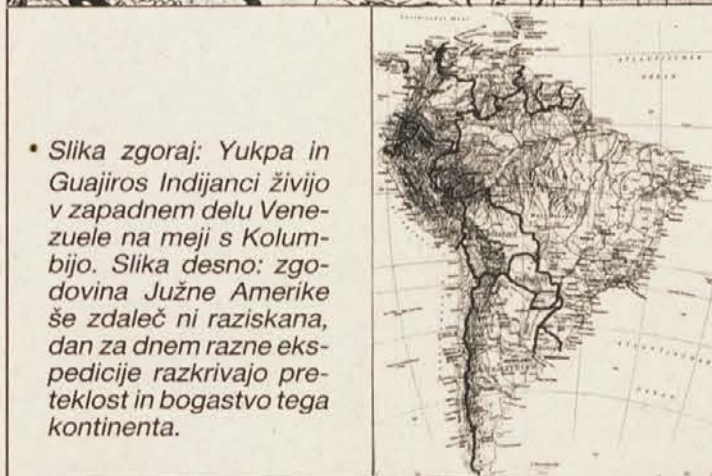
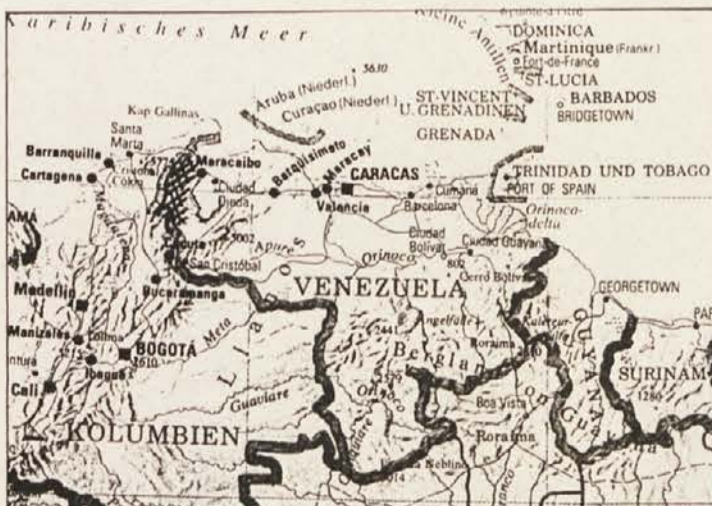
Let traja malo čez uro. Postrežejo nam z dobrim zajtrkom. Sedaj se počutim bolje. Mladi igrajo karte, jaz pa dremam, saj mi močno manjka spanja!

Maracaibo – velemesto. Drugo največje mesto v Venezueli. Dober milijon prebivalcev. Znano kot najbolj vroče mesto Venezuele. Letališko poslopje je ogromno. Okna so pisano mozaična in skozi prodirajo sončni žarki v vseh mavričnih barvah.

Brez posebne kontrole zapustimo carinski predel.

Končno! Dani in Samantha se odpravita čez široko cesto na drugo stran k Inter-rentu, kjer si nameravamo sposoditi jeep. Ostali čakamo na hladnem v avli.

(Dalje prihodnjič)

• Slika zgoraj: Yukpa in Guajiros Indijanci živijo v zapadnem delu Venezuele na meji s Kolumbijo. Slika desno: zgodovina Južne Amerike še zdaleč ni raziskana, dan za dnem razne ekspedicije razkrivajo preteklost in bogstvo tega kontinenta.

Zadnji na lestvici, Klopini, se je v nedeljo z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi (slika desno) boril proti SAK: igralci okrog izključenega kapetana dr. Mertla so na koncu zasluženo osvojili točko.
sliki: Franci Rulitz

**Spodletela
generalka
SAK le 1:1**

V nedeljo proti Pliberku: „Zgubiti je prepovedano!“

So nogometaši SAK pred odločilno tekmo proti nevarnemu zasledovalcu Pliberku zašli v krizo? Odgovor na to vprašanje bomo dobili prihodnje nedeljo v Trnji vasi na velikem derbiji med ekipama dr. Ivana Ramšaka in Alojza Jagodiča. Navijače obeh klubov in ljubitelje nogometa čaka vrhunska, verjetno tudi dramatična tekma in vse kaže, da si bo tekmo ogledalo nad 1000 obiskovalcev. Začetek je ob 14. uri!

Sekcijski vodja SAK Albin Waldhauser zaradi slabih nastopov oz. zapravljenih priložnosti v zadnjih dveh tekmah proti Šentvidu in preteklo nedeljo proti Klopini ni zaskrbljen. „Drži, da bi morali na obeh tekmah zmagati,

toda s tem še dolgo ni rečeno, da bo tako tudi na tekmi proti Pliberku! Moštvo je dobro pripravljeno, trener dr. Ramšak bo verjetno lahko postavil najmočnejšo enajsterico. Zgubiti je prepovedano, doseči moramo najmanj neodločen rezultat,“ je poudaril Waldhauser v pogorovu za naš list. Odprto je edinole, ali bo Urschitz, ki se je poškodoval proti Klopini, lahko igral.

Trener Pliberka Lojze Jagodič je prav tako prepričan v uspešen nastop svojega moštva. „SAK je sicer najboljša ekipa v koroški ligi, toda to ne pomeni, da ni možno presenečenje. V Celovec prihajamo, da bi zmagali ali se vrnili z najmanj eno točko!“

Albin Waldhauser: „Zgubiti je prepovedano.“

Jagodič: „V Celovec prihajamo, da bi zmagali.“

SŠZ izpadla iz pokalnega tekmovanja

V prvem kolu tekmovanja za koroški šahovski pokal je ekipa SŠZ/Carimpex z neodločenim rezultatom (2:2 proti Weitensfeldu) vstopila v drugo kolo zaradi boljšega šestevke deskinih točk, v tretjem kolu – po senzacionalni zmagi proti Bekstanju – pa je slovenske šahiste doletela usoda Weitensfelda. Proti klubu iz zgornje lige Admira Beljak so dosegli neodločen rezultat 2:2, toda slabši šestevke deskinih točk je pomenil izpad. Tokrat je bil odločilen poraz Hattenbergerja na drugi deski, medtem ko je Franci Rulitz zmagal „le“ na četrti deski: Silvij Kovač na prvi in Alojz Gallob na tretji deski pa sta remizirala.

NTK Bilčovs – A zmaguje!

Namiznoteniški klub NTK Bilčovs-A z igralci dr. Hanzijem Gasserjem, mag. Rupertom Gasserjem ter Michijem Hornböckom prihaja iz tedna v teden v boljšo formo. Število zmag v 3. razredu namiznoteniškega prvenstva na Koroškem je vse večje, zadnja žrtev polno motivirane trojke pa je bila ekipa celovškega atletskega kluba (KAC), saj so jo Bilčovščani „povozili“ kar z 9:1!

Za NTK Bilčovs-A so tokrat točkovali Hanzijem Gasser (po 3),

Michi Hornböck (2) ter oba Gasserja v dvojici. Prihodnja prvenstvena tekma bo na sporedu pojutrišnjem in sicer v Bilčovsu proti Kotmari vasi-B.

Manj uspešno je drugo moštvo Bilčovščanov: pretekli vikend so v Celovcu izgubili proti Carinthii 2:8, točkival pa je le dipl. inž. Marko Kupper, medtem ko sta Andrej Mohar in Fredi Hornböck izgubila. Marko Kupper po hudem porazu: „Za to bo moral plačati prihodnji nasprotnik, celovški HSV!“

Zmagovita trojka NTK Bilčovs-A: dr. Hanzijem Gasser, Michi Hornböck, mag. Rupert Gasser

NOGOMETNO OGLEDALO

KOROŠKA LIGA

Klopini – SAK 1:1 (0:0)
Kamen, 500 gledalcev, sodnik Strauß (povprečen); **postava SAK:** Preschern; Pappeler, Čertov, F. Sadjak, Kreutz; Brzdanović (70. dr. Ramšak), M. Sadjak, Galo, Urschitz (83. Kert), Lippusch, Blažej. **Postava Klopinja:** Sylle; dr. Mertel, Habernig (71. Kriwitz), Fister, Wieser, Glaboniat, Vujković, Woschitz, Pitschko, Blajs, Klatzer (Urank). **Gol za SAK:** Adi Blažej (47.), **gol za Klopini:** Urank (67., enajstmetrovka). **Rdeči karton:** Mertel (kritiziranje sodnika), **rumeni karton:** F. Sadjak, Kreutz (oba SAK), Sylle, Mertel, Wieser.

Pliberk – Lendorf 3:3 (1:0)
Pliberk, 400 gledalcev, sodnik Wieser; **postava Pliberka:** Jesse; Wuntschek, Habernig, Rothleitner (70. Lopinsky), Roßmann, Urnik, Dlopst, Wölbl, Knauder, Hober (81. Hutter), Vidović. **Goli za Pliberk:** Wölbl (39.), Knauder (50., 83.).

Ostali rezultati: ASTV Wolfsberg – Treibach 2:1 (1:1), Trg – Lendorf 3:1 (3:1), Mölltal – Wietersdorf 0:1 (0:0), Šentvid – ASK Celovec 5:0 (1:0), Breže – WAC 0:3 (0:1), Matrei – VSV/Beljak 2:0 (1:0).

SPODNJA LIGA-VZHOD

Bilčovs – Bad St. Leonhard
preloženo na 23./24.11.

Železna Kapla – Liebenfels 2:0 (1:0)
Železna Kapla, 250 gledalcev, sodnik H. Gajsek (povprečen); **postava Železne Kaple:** Rus; Rožman, Grubelnik, Köck, Kukovica, Sporn, Germadnig, Reinwald, Baloh; Jenschatz, Kuchar. **Gola za Železno Kaplo:** Jenschatz (9.) in Kuchar (73.). Rdeči karton: Kukovica (prekršek).

Ostali rezultati: Oberglan – Šentandraž 2:2 (2:0), ATUS Borovlje – Mostič 0:0, Velikovec – Kotmara vas 2:1 (0:0), Vetrinj – Žrelec 1:1 (0:1), ASV Celovec – Žitara vas 1:2 (1:1).

1. RAZRED D

Šmihel/Pliberk – Dobrla vas 3:1 (1:1)
Šmihel, 300 gledalcev, sodnik Oberwurzer; **goli za Šmihel:** Motschilnig (2), Buchleitner oz. Marin za Dobrla vas.

Ostali rezultati: Ruda – St. Stefan/L. 2:2 (0:2), Metlova – Šmarjeta 1:1 (0:0), Grebinj – Galicija 1:1 (0:1), Reichenfels – Globasnica 1:3 (1:1), Šentpavel – Frantschach 4:2 (1:0), Labot – St. Michael/L. 2:8 (1:2).

2. RAZRED E

Kriva Vrba – Sele 0:1 (0:1)
Kriva Vrba, 250 gledalcev; **gol za Sele:** Oraže

Slovenska gimnazija in TAK na šahovskem festivalu

Na letošnjem 4. šahovskem festivalu Alpe-Jadran, ki se začelja danes v domu glasbe v Celovcu, bosta tekmovali tudi ekipi ZG in ZRG za Slovence ter Dvojezične trgovske akademije. Vodil ju bo mag. Mirko Laubegger.

Tekmovanja se bo udeležilo rekordno število skoraj 700 mladih šahistov in šahistk.

Koroška liga

1. SAK	15	7	8	0	34:9	22
2. Wietersdorf	16	10	2	4	28:18	22
3. Pliberk	15	7	5	3	25:17	19
4. Rapid Lienz	15	8	3	4	21:17	19
5. WAC/Koralpe	16	7	4	5	29:15	18
6. Treibach	16	7	4	5	24:21	18
7. Feldkirchen	16	7	4	5	18:15	18
8. FC Sentvid	16	7	3	6	23:16	17
9. Raika Matrei	15	5	7	3	18:15	17
10. Friesach	15	7	1	7	31:27	15
11. Wolfsberg	16	4	6	6	20:24	14
12. FC Mölltal	16	5	3	8	15:25	13
13. VSV/Z-Bank	16	4	3	9	13:27	11
14. SV Lendorf	16	5	1	9	19:35	11
15. ASK Celovec	16	0	6	9	10:29	6
16. Klopini	15	0	6	9	10:29	6

Spodnja liga-vzhod

1. Velikovec	15	10	3	2	20:9	23
2. Žrelec	15	6	7	2	25:12	19
3. Vetrinj	14	7	5	2	20:12	19
4. Zel. Kapla	15	7	3	5	26:15	17
5. ATUS Borovlje	15	6	4	5	22:18	16
6. Šentandraž	15	5	5	5	19:16	15
7. Brückl	15	4	6	5	18:17	14
8. Kotmara vas	13	5	4	4	14:17	14
9. SV Oberglan	15	4	5	6	18:23	13
10. SV Oberglan	14	4	4	6	16:21	12
11. Bilčovs	15	5	2	8	23:23	12
12. St. Leonhard	14	4	4	6	13:25	12
13. ASV	15	2	7	6	23:32	11
14. Liebenfels	15	2	4	9	12:29	8

1. razred D

1. Metlova	15	10	4	1	41:10	24
2. Šmihel/L.	15	8	5	2	37:12	21
3. Ruda	15	8	4	3	26:13	20
4. Šmarjeta	15	7	6	2	22:16	20
5. Šmihel	15	7	4	4	30:25	18
6. Šentpavel	15	6	6	3	22:19	18
7. Žrelec	15	6	5	4	30:23	17
8. St. Stefan/L.	14	5	6	3	22:16	16
9. Frantschach	15	4	7	4	24:28	12
10. Globasnica	15	4	7	4	21:28	12
11. Griffen	14	2	7	5	19:29	11
12. Galicija	15	1	6	8	11:22	8
13. Reichenfels	15	1	4	9	14:39	6
14. Labot	15	0	5	9	18:57	5

2. razred E

1. Pošta	14	11	1	3	43:15	23
2. Sele	15	9	4	2	33:18	22
3. Žilpolje	15	9	4	2	28:15	22
4. DSG Borovlje	15	8	5	2	26:12	21
5. Kriva Vrba	15	7	4	4	29:17	18
6. Donava	14	7	2	5	36:28	16
7. Heeresportv.	15	6	4	5	31:24	16
8. Poreče	14	5	5	4	27:17	15
9. Wolfnitz	15	5	5	5	25:17	15
10. Bistrica	15	3	4	8	23:29	10
11. Uršla gora	15	2	6	7	19:37	10
12. Dholica	15	4	2	9	17:35	10
13. Grabštanj	15	2	3	10	17:41	7
14. Welzenegg	15	0	3	12	13:62	3

Lista strelcev v koroški ligi

11 golov: Paulitsch (Breže).
10 golov: Pirker (Wietersdorf).
9 golov: Urschitz (SAK).
8 golov: A. Par (Treibach), Urnik (Pliberk).
7 golov: Hober, Lippusch (oba SAK), Niederegger (Matrei).
6 golov: Krappinger (Breže), Schrammel, Azimov (oba WAC), Özay (Šentvid).